

מסורת הש"ס

א) (לעיל י"ג, ב) לעיל י"א.
ב) לעיל י"ג, ג) לעיל י"ב.
שבוטות כ.

תורה אור השלם

א) איש כי ידו נדר לך
או השבע שבועה לאסור
אשר על נפשו לא יחיל
דברו ככל הציצא מפיו
יעשה:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה רבינו ר' וכו'
שואל לך אלה: (ב) ב"ר
ד"ה אמר קשו וכו' ולאו
למשטא אלא כי היכי:

גליון הש"ס

גמ' הא בעם הארץ: ע'
לקמן דף ט"ז:

מוסף רש"י

לכדתמיא איהו אסור
כ"י. ללמדו אסור עלמו
על הפסוק (מאירי בשמו,
ע"ש).

פירוש הרא"ש

רבינא אמר הברייתא ב'
למינא איצטריך לאשמעי'
דבבשר חזיר לא בעי שאלה:
בנח"מ. כדעתי דבר המדור
ולא דבר האסור: אמר
קרא איש כי ידור נדר
לך: מאן דלית ליה דבשר
מדור כלשון בני אדם דרש
ליה מלה: אצ"ג דרש
ליה לקמן גמ' שהדברים
חלין על דבר מזה דכר
השמות מרחיב משעני'
מינה דלא חיל מעור
מעור נדר למר עד שידור
דבר המדור לה' ומרש
נמי לא תל: דכרו למר אפי'
אם הוא נדר דבר שהא
לה כגון שזה לו לעשות
מזה ומר של לעשות
היי הוא כגון תל: דבר:
הא כתיב לאסור איסור.
דמשמע שואב עלמו
דבשר האסור: מ"ביע' ליה
לכדתמיא איהו נדר איסור
האסור בתורה. ומקו' ליה
שבועות דמתפיס גמר
גמר רמי: אמר הב"ח:
שאינו רגיל בנדרים: הא
בע"ה. שאינו טורח מלידור
והמתניו עליו כפי שלל
יאסור את אשתו עליו:
והתניא. בנימשה שחלקו
צ"ח למ' לשם הארץ ומיהו
אין טעמה שזה דגוי נדר
בזרעה היא טעמה דת'
יודע דכיון דלא אמר כה
שמוכי בה בנילי קמ'
מתפסה אצל בעם הארץ אינו
בקי בכל זה ואפי' לזלו'
אפילו כי קא משתבע במה
שמוכי בה אצל גמלא
ליכא לכרע שלל קא נתמי'
בשאר נדרים דלס כן
אפילו כבשר חזיר היא
כ"ר שאלה:

רש"י

ואלו מותרין פרק שני נדרים

ר"ן

יד.

עין משפט
גמ' מצוה

ה א מיי פ"א מהל'
גמ' מרש"י ע"ה
לפון רמב טו"ש ע"ה י"ד ס'
ד' ע"ה א':

ב ו מיי ט"ז פ"ב הל' ג'
גמ' ט"ז ע"ה י"ד ס'
ס"י דה ס"ה א':

א ג ד ה מ"ו פ' י"ב מהל'
גמ' ט"ז ע"ה י"ד ס'
מהל' מרש"י ע"ה כו סמנ
לפון רמב טו"ש ע"ה
י"ד ס' ר"ב:

תוספות

היינו רישא. פירוש ממני
דפ"ק דמנה לחולין שאולב
לך לא כשר וכו' ואוקומנא
כביש יודעה: אידי דהנן
בבשר חזירי. ויביל דכריס
הרבה שאין הגדר תל
מנה מני חולין בכריס
דכדי ליישב לעולם ממני
לאוקומה לאיצטריך למקד
הא לחולין וכו' איהו
ואצ"ג דמינא דלא וימנא
פ"ק מנייה אנן גרסל ו"ג
ללאו לרוקח אשת ממני
אלא לגופיה אצ"ג דלא הו'
סוג רבותא מ"מ מנינא
אנן גרסל דאיך והשאל
מוקומה ב"מ ר"מ ולהכי
לא הו' מני למיתא קרבן
שאוכל לך: הי"מ דכדי
שאלה מדרבנן ומי מצי
למיתא דהו' דמ"ק רבני
הי"א. ואי"מ היכא ס"ד
דכדי שאלה מדרבנן והא
קמי דמותרין וי"ל ד"ק
דמותרין ר"ל מדאורייתא
ובה"ג אמרין לקמן ד'
מדרים המטו
ואפי"ה קאמר בגמ'תא
דכדי שאלה מדרבנן: אי
הי"א אפי"ה בדרב האסור
כפי דינא כתיב לאסור
איסור. ואי"מ א"כ כי
ידור נדר לדבר המדור
למה לו וי"ל דלא מנינא
דכדי האסור חמי' (פ'
[טפ'] להפסיק צו מנדב
המדור: הי"א מ"ביע'
ליה לכהנתא אויהו
איסור האסור בתורה וכו'.
מקו' ליה בשבועות פ"ג
(דף ק'). אלתפס בגמ' או
למתפיס שבועות שאומ'
זה כיה ופקח לן מכפילות
השואן דלאסור איסור ואי"מ
המיתא לצידי דמוקין ליה
כדי פ"ג דשבועות אלל
הכי תאמר היתם מדר
שבועות ונדר לא כלום
הוא ואפי"ה כתיב חמשה
למה האסור הוא איסור נדר
ההמור בתורה יהי שאמר
הי עליו אלו לאסור בשר
וכו' דכיון שמזכיר נהייה
שאלה לאסור הו' עיקר הגדר
ומסבדל נפקת ליה ולא
מלתא איסור משום דכרע
אמר היתם שאלה איסור הוא
לשון כפי עמנו [ואת'
הוציאו בשלון מדר נדר
כגון שאמר ככר זה עלי
לאסור ואם הוציאו בשלון
שבועה שאמר איסור שאלה
יאכל (בבבד) [ככר] זה הו'
אליו אמר שבועה שאלה

אלה רבי יהודה היא היינו רישא. מתני' דפרקא קמא [ג'
שאוכל לך קרי רישא. ונראה צעיתי דה"פ בשלמה אי כ"ר'
מתקומה לא תקשי לן היינו רישא משום דהיה' לעיל אוקימנא [ג'
כרבי יהודה והכי קמני שרבי יהודה אומר האומר ירושלים וכו'
והכא סתם לן תנא דלפילו ל"מ
דלית ליה ממלל לאו אתה שומע הן
זהא מודה משום דכיון דאמר לא
חולין על כרחין קרבן הו' אלל
קאמר ע"ש דלא אפשר לאוקומה
אליציה דכיון דלית ליה ממלל לאו
אתה שומע הן אפילו כפי הא' גונא
אית ליה למישרי: אידי דקמני
כבשר חזיר וכו'. כלומר הא דקמני
חולין שאוכל לך לאו לגופיה איצטריך
ולאו לרוקח אלל אנן גרסל דשארל
פתח ציה הכי: הכי קמני ואלו
מוסרין כחולין. כלומר כאומר חולין
שאוכל לך שיהא מותר לגמרי ולא
צעי שאלה: מנה ה"מ. דמתפיס
דכדי האסור לא מתפס: אמר קרא
כי ידור נדר וכו' עד שידור דכדי
הנדור. נראה צעיתי דהכי פירושו
דכדי לא לה"ש' דלאשמועינן דמתפיס
למנא דהנדור מיתפס לא לרין קרא
דכיון דאמר ככר זה עלי אסור הו'
נדר כי אמר נמי כקרבן אסור קאמר
ולא גרע מידות אלל ודאי קרא
דכי ידור נדר לאו לדבר הנדור אתה
אלל למעוטי דבר האסור. ופרכין
אי הכי אפילו דכדי האסור נמי דהא
כתיב לאסור איסור כלומר דעל
כךך כל חד לגופיה איצטריך ולאו
למעוטיא (ט) דכי היכי דלא תיסק דמעמין דמתפיס לא הו' נדר
כתב רחמנא הני תרי קראי לאשמועינן דמתפיס דכדי הנדור
ומתפיס דכדי האסור הו' נדר וכל חד מינייהו חיל דאי לא לאסור
איסור למנא מוקמת ליה. ומפרקין לאסור איסור ממצעי לכדתמיא
איהו איסור וכו' כלומר וכיון דאפשר לאוקומה להך דרשא להכי
מוקמת לה משום דסבדל היא דמתפיס דכדי האסור לא חיל
דבשלמא דכדי הנדור מני לאתפסי ודומר ככר זה עלי נדר
וקרבן שנאמר ע"י נדר אלל כי מתפיס דכדי האסור ולאו כלום
קאמר דהכי לימא ככר זה עלי כבשר חזיר לא אפשר דכדי חזיר האסוריה והוא לא אסריה: מסבעי לכדתמיא אויהו איסור
וכו'. לאשמועינן דאצ"ג דתלי נדרו בנדר שלל נאסר אלל לו לכדו דהיינו יום שמת צו אציו חיל נדרה דאי לאו הא' קרא הוה אמנינא
כי ידור נדר עד שידור דכדי שהוא הנדור לגמרי שנאסר מכל מחמת אותו נדר קמ"ל קרא דלאסור איסור. ואי"מ הכי מקשינן
התם גריש' פרק שבועות שמים בתרא [שבועות כ:] כיום שמת צו אציו פשיטא והא טובא קמ"ל וכדכתיבנא נראה צעיתי דמדלל נקט מנה בנדר על
ככר ומתפיס על ככר אחר צו משמע דאנן אורחיה מילתא אחרייה אתה לאשמועינן דמתפיס ציימם שאפילו בלא נדר לא היה אוכל
זהס דבר כיון דר"מ מהוה נדר ג"כ הם נאסריה עליו כי מתפיס בהו חיל נדרה ויהיינו יום שמת צו אציו ויום שמת צו רבו דלפילו
בלל נדר משום דכדיה לא הוה אכלי בהו דכר' ושימ' מחרה ומש' פריך יום שמת צו אציו פשיטא דהא כל איסוריה לימיה אלל מחמת
נדר וכו' דדמימלל נמי הו' מנמנע מני נפקח לן מנייה מ"מ מתפיס בנדר הוא דלא אפשר ליה לאתפסי: באיסורא כלל ומפרקין יום
שנהרג גדליה בן אחיקס אצטריעה ליה דמתאסר מילתא וקמ"ל דכיון דלית ציה נמי נדרה מתפיס בנדר הוא ואסור. ואם תאמר דהכא
משמע דהיה לאסור איסור האומר בתורה נפקח לן מקרא דלאסור איסור ואילו התם צפרק שבועות שמים בתרא מיימיה לה מנה ה"מ
אמר קרא איש כי ידור נדר לה' עד שידור דכדי הנדור דאלמלא כולה מילתא מהאי קרא נפקח לן ולא מנטריך לן לאסור אסור כלל וי"ל
דהתם משום דלא קאי צעיקרא דהא דינא לא דק וקט קרא דכי ידור נדר משום דההוא קרא נמי משמע דנדר הו' ע"י התפסה אלל
אין ה"ג דקרא לאסור איסור מצעי לן למתפיס דכדי שלל נאסר אלל לו לכדו דחייל נדריה: הי"א דכיון דכיון דמתפיס דכדי
האסור לא הו' נדר ולא ריך שאלה כלל ואפילו צעם הארץ אלל צמדיר אשתו בלבד ועמיהו דכתיבנא דמתפיס דכדי הנדור
ואפי"ה דכדי שאינו נדר אלל לו בלבד חילי. וה"מ מתפיס בנדר אלל מתפיס בשבועה על מהא דק"ל בפרק שבועות שמים בתרא [ע"ס] דמתפיס
בשבועה לאו כמנויה שבועה מפיו דמי דהיינו טעמה משום דנדר חל על הפסך שאסר את החפץ עליו בנדר והופיך בשבועה מתפיס חפץ
בחפץ ראוי הוא שיחול אלל שבועה הוא אוסר עמנו מן החפץ אלל גוף החפץ אין עליו נדר וקדושה כלל הילכך אי אמר זה כזה לא אמר כלום
נדרה כלל. ואילנא מ"ד דנהי דמתפיס בשבועה לאו כמנויה שבועה מפיו דמי ה"מ לענין קרבן ומלקות אלל איסורא מיהא איכא וזה אינו מתוויר וכמו
שכתבני שם ב"ד: הא צ"ח. דכיון דמי לא אמר כלום משמע שאינו ריך שאלה כלל ואפי"ה מדרבנן ומימיה צ"ח: והנהי. בנימשה. כלומר
דאף על גב דלרין שאלה לעם הארץ תני לא אמר כלום כיון דת"ח אין ריך שאלה: הכי גרסינן ואמר רבי יוחנן ואמר רב נחמן:
והא

אם לא היה להם משום דליסר זה העיול הכפילות בין נדר לשבועה וכיון דלשון הוא לעמנו ליכא למדרש מן הכפילות שיתפיס דכר מדי דהוא אשבעה כפילות ואפילו
אלל דרשין מן הכפילות שיתפיס דכדי האסור ע"י שבועה בכפילות מדר משום דגלי קרא בעלמא לא תשבע צעמי לשקר דמשמע שהוא לשון לעמנו ששפר עמנו בשלון שבועה הילכך לרבה לא קשיא כלל
מן הכפילות דכר' כן נראה למורי שי: ורבינאו הרי את עלי וכו'. יודע היה דמתמיז דכדי המרת חסכ אינו כ"ל דמיינן דלכר המדור כפי אלה ס"ד דהך ברייתא דקמני לא אמר כלום מדרבנן
לא כפי שאלה דמתפיס לא אמר כלום וכן מוכח שימיה דכדי דקמנא לא אכל בשר חזיר וזכר אפי"ה וזכר חמשה וזכר אפי"ה בבשר אפי"ה בבשר חזיר. ואשמונא קאי אלל
ל"ג כבשר אמה כבשר חמשה ואחופה על אשמו קאי וז"ל דל"ג הוה ליה למינא כבשר אמן או כבשר חמשה דהא כמתפס חזיר את עליו אלל גרי כבשר אפי"ה כבשר
אחופה אף הסופרים עשו לכבוד אמה ואחופה: רבא אמר רב תלמיד חכם הא בעם הארץ. ואפי"ה מללא מטי הכי משמע לדידיה דאין חילוק בין תלמיד חכם לעם הארץ ואפי"ה צ"ח בעי שאלה מדרבנן:
והתניא הנדר בתורה וכו'. פירוש והמטי בנימשה שיש חילוק בין מ"מ לשם הארץ: